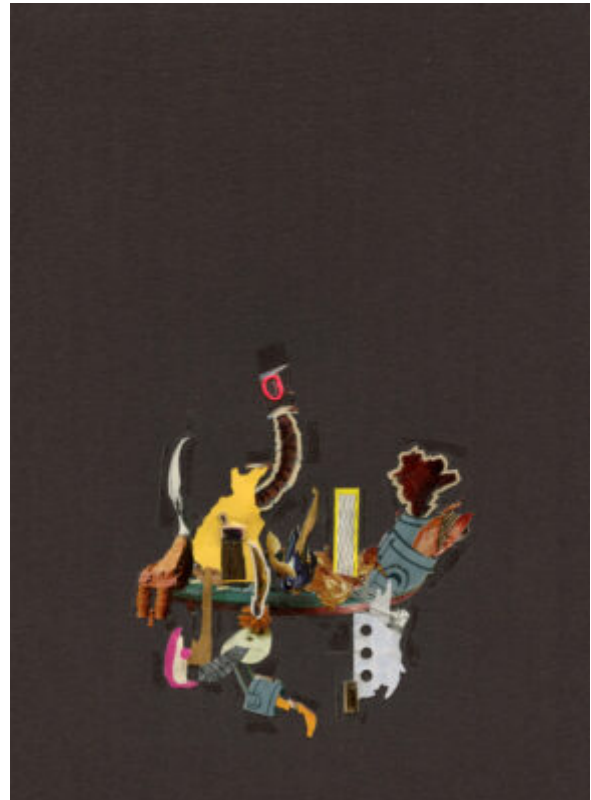

La possibilitat d'una civilització

quaderndelesidees.press/la-possibilitat-duna-civilitzacio/

October 9, 2021

A «Civilitat», una de les seves millors glosses, Eugeni d'Ors descrivia un accident de trànsit i la seva pacífica resolució. Els conductors baixen del cotxe, s'ho miren, ho parlen, ho resolen i s'acomiaten educadament. Així és una mica com Austen resol també els seus problemes. Els resol, i ho fa civilitzadament, quan el més normal seria que quedessin oberts o es tanquessin per la força, per la violència. Encara que només fos per això, ja podríem dir que les novel·les d'Austen són la promesa de la possibilitat de la civilització. Perquè entén tan bé els defectes dels homes com la seva capacitat per aprendre a conviure-hi. I potser és per això que Leo Strauss deia que, tot i que els joves puguin pensar que Dostoievski és el millor novel·lista, quan maduressin haurien de cedir-li el tron a Austen.

Imatge d'Imanol Buissan.

Aquesta promesa de civilització no és, evidentment, una promesa democràtica.

Austen entén prou bé la naturalesa dels homes com per saber que ni la llibertat ni la igualtat són la solució a tots els nostres problemes. I si la democràcia grega va erigir una estàtua a la deessa Persuasió, Austen més aviat en desconfia. La seva *Persuasió* és més aviat una advertència contra les promeses de la vida democràtica. De seguida ens deixa molt clar que la vida a la ciutat només és atractiva per als joves que volen divertir-se i per als vells que volen dissimular les seves misèries. És a ells als qui il·lusiona o convé una relaxació dels costums i de les relacions socials.

A la ciutat s'hi difuminen les diferències socials, tot i que no desapareixen mai. I els protagonistes hi poden tractar amb gent nova i diferent que els jutgi una mica menys perquè els coneix una mica menys, i poden jugar a ser una mica uns altres, diferents dels que són i sempre han estat. Poden viure, en definitiva, una vida més lliure i més igualitària; una vida més democràtica.

Però les ciutats no són precisament llocs de virtut. No cal ser cap geni per veure l'efecte que pot produir aquest relaxament dels costums aristocràtics propis de la vida de poble. N'hi ha prou amb l'experiència més comuna de les protagonistes mínimament espavilades dels llibres d'Austen. Elles, com nosaltres, veuen com de fàcil és que les joves que caminen alegres i despreocupades i fan saltironets pel camí que porta de la

ciutat a la platja s'entrebanquin, caiguin i prenguin més o menys mal segons facin més o menys sort. La magnitud de la tragèdia no sempre depèn de la virtut dels seus protagonistes.

És una cosa que ens recorden els soldats, els mariners, els homes de món, que coneixen com pocs el que hi ha més enllà de la vida civilitzada. Són la gent que ens recorda que tota aquesta vida, per monòtona o avorrida que pugui semblar-nos en alguns passatges o en alguns moments de la vida, penja d'un fil i depèn, en darrer terme, del sacrifici d'alguns homes; els més virils, podem dir, però no necessàriament els més virtuoses. Van i venen, com qui diu, a les novel·les d'Austen i a la vida dels protagonistes com a la vida de les nacions. I són sempre un motiu de fascinació per als joves, de respecte per als grans i de corrosió per a l'ordre social.

La promesa civilitzadora d'Austen és que allà on creix el perill hi creix també el que ens salva. Si les novel·les d'Austen acaben bé no és perquè el temps o l'autora posin les coses al seu lloc. És perquè els homes poden aprendre a conèixer i a moderar els seus defectes; que és, d'alguna manera, fer-se virtuoses. A les novel·les d'Austen no hi ha malvats ni sants sinó que tothom pateix d'un o altre dels més comuns, vulgars i habituals dels nostres defectes. Amb aquests defectes ni es cometien grans atrocitats ni es pot construir res perfecte, però es pot arribar a viure una bona vida; una vida feliç.

Austen ens recorda constantment que això de viure és molt complicat, que tots els consells s'han d'agafar amb pinces i que les pitjors coses les fem amb les millors intencions. Que fins i tot les millors persones cometien errors estúpids que els poden arribar a fer profundament infeliços, a ells i als qui els envolten. Però la promesa d'Austen és que, al final, la solució als problemes més importants és a l'abast de tothom. Que amb una mica de temps i una mica sort i una mica de virtut podem ser capaços d'esmenar els nostres errors i moderar els nostres defectes.

Per això Austen no és una romàntica. El romàntic prefereix la solitud o la mort abans de les hipocresies de la vida social, però Austen abraça la ironia on altres optarien per la tragèdia perquè entén perfectament que la llibertat per si sola no sempre es basta i que aquestes hipocresies, aquestes convencions, són les que fan possible la reconciliació entre les nostres virtuts i els nostres defectes. Entre la nostra passió i la nostra raó. Per

Imatge d'Imanol Buissan.

això, com deia Allan Bloom, Austen «presenta una imatge raonable del que sembla una esperança molt poc raonable; l'harmònica unió del desig sexual amb l'amor, el matrimoni i l'amistat».

L'esperança que el matrimoni domestiqui l'eros com la convenció i l'experiència domestiquen l'orgull, i la conversa el prejudici. L'esperança de la possibilitat d'una civilització.

Ferran Caballero

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre informació dels pròxims que publiquem, envia'ns el teu nom i el teu correu electrònic.

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avis legal i política de privacitat](#).

Ferran Caballero